

Aukso vilna

Prie tradicinės mongoliškos jurtos mus pasitinka žvitrus pusamžis vyriškis. Tai – šeimos galva Kundekas. Jis su savo šeima – žmona ir trimis sūnumis – verčiasi avių ir galvijų auginimu.

Šeimininkas pasisveikina ir energingai modamas ranka pakviečia užėti į vidų. Susėdame aplink iš anksto pakurtą židinį, šeimininkė pavaišina arbata ir pačios spaustu avies sūriu. Laiko viešnagei turime nedaug, todėl skubame aptarti svarbius klausimus – kitą pavasarį iš Kundeko rengiamės pirkti avių vilnos. Iš šios vilnos vėliau bus gaminama ekologiška šiltinimo medžiaga. Tai naujas projektas, kurį remia Europos Sąjunga. Šiuo projektu siekiama net kelių tikslų: padėti užsidirbti ir avis auginantiems Mongolijos klajokliams, ir vilną perdirbantiems smulkiesiems verslininkams. Be to, skatinama būstus šiltinti ekologiška medžiaga ir taip spręsti opią užterštumo problemą.

Ne paslaptis, kad vis daugiau mongolų renkasi sėslų gyvenimo būdą. Ieškodami nuolatinio darbo jie keliai vis arčiau didžiųjų miestų, tad aplink juos dygsta nauji būstai. Naujakuriai paprastai patys statosi menkai apšiltintus namukus, kuriuos žiemą šildo pigiausiu kuru – anglimis. Todėl spaudžiant speigui – o žiemos Mongolijoje itin ilgos ir atšiaurios – virš didžiųjų miestų ištisus mėnesius kabo tiršti suodžių debesys.

Paklaustas, ar pats norėtų gyventi sėsliau, Kundekas įnirtingai papurto galvą ir greitakalbe išberia, kad niekas jo nepriverstų atsisakyti klajokliško gyvenimo: „Gyvendamas taip, kaip nuo neatmenamų laikų gyveno mano protėviai, esu laisvas – visa stepė, kiek tik akys aprėpia, yra mano. Kada panorėjęs galiu susikrauti savo mantą ir persikelti į derlingesnes žemes – tam nereikia jokių leidimų.“ Ir atsідūsta: „O mieste juk viskas kitaip.“

Po ilgoko pokalbio susizgribęs, kad diena jau vakarop, šeimininkas pakviečia apžiūrėti jo šeimos maitintojų – avių. Pasklidusios po plačią stepę, jos tingiai kramsnoja ne itin vešlią žolę. Pridėjęs sugrubusį delną prie kaktos Kundekas ilgokai stebi besiganančias garbanes. „Vis daugiau mongolų aukso ieško kasyklose, – prataria. Ir grįžtelėjęs mirkteli: – O mano auksas ganosi tiesiog čia, stepėje.“ Matyti, kad jis labai didžiuojasi savo dideliu ūkiu. Persimetame dar keliais žodžiais ir, sutarę vėl pasimatyti pavasarį, kai bus kerpamos avys, išsiruošiame namo. Kundekas ilgokai stebi tolstantį automobilį, tada apsisuka ir sparčiai nužingsniuoja užbaigtą dienos darbų.